

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

VALORES ÉTICOS

IES Castro de Baronceli

Curso 2022-23

PROGRAMACIÓN DE VALORES ÉTICOS DE 4º ESO

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN
2. OBXECTIVOS CURRICULARES DA EDUCACIÓN SECUNDARIA
3. COMPETENCIAS CLAVE
4. METODOLOXÍA
5. TEMPORALIZACIÓN
6. AVALIACIÓN
7. PROXECTO LECTOR
8. RECURSOS E MATERIAIS DIDÁCTICOS E TIC
9. ATENCIÓN A DIVERSIDADE
10. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS
11. PLAN DE CONVIVENCIA
12. BLOQUES: obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN:

A materia de Valores Éticos ten como obxectivo básico orientar o alumnado adolescente na escollo do seu proxecto de vida persoal. A orientación de Valores Éticos permitirá que ese proxecto se vaia enchendo de xeito acorde coa racionalidade práctica. Isto supón que o proxecto, por racional, vai requirir virtudes intelectuais como o rigor, a coherencia, a honradez intelectual ou o apego á realidade.

Pola dimensión práctica desa racionalidade, o proxecto requirirá que o alumnado vaia construíndo, desde a reflexión, un código ético de valores e normas que determinarán as súas decisións para guiar a súa conduta de tal xeito que realce a súa dignidade persoal e, ao mesmo tempo, permita a súa realización plena e feliz como persoas e a promoción de relacións sociais marcadas polo recoñecemento das outras persoas, o respecto cara a elas, e pola finalidade de alcanzar cotas cada vez maiores de xustiza, tanto no nivel máis próximo á persoa como no nivel global.

No plano didáctico, Valores Éticos contribúe á consecución das competencias clave. Resulta evidente que o obxectivo de alcanzar maiores competencias sociais e cívicas está na súa propia constitución como materia. Pero a reflexión ética tamén require a posta en práctica da competencia comunicación lingüística, pola necesidade de rigor e claridade na exposición das propias ideas, e da capacidade dialóxica para comprender os puntos de vista alleos e aprender deles. Tamén resulta indispensable fomentar tanto a competencia de aprender a aprender como a de sentido da iniciativa e espírito emprendedor, pois ambas inciden na necesidade de crecemento persoal, tanto na orde do exercicio dos procesos cognitivos como na do aprecio pola creatividade, o sentido crítico e o non estancamento. Para a reflexión ética, ademais, é necesario coñecer e dialogar con pensadores/as que, coas súas teorías antropolóxicas, éticas e políticas, foron moldeando tanto a nosa cultura como os valores de respecto, non-violencia, liberdade, igualdade entre as persoas, solidariedade e pluralismo; valores que son o corazón da Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH). É desde eses valores como tamén se analiza o traballo científico e tecnolóxico, polo que tamén se traballa a competencia matemática e as competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, non desde unha perspectiva substantiva, pero si desde a análise da actividade científico-tecnolóxica como actividade que debe ser acorde a valores éticos universais, tanto nos seus procedementos como nos resultados que dela se poidan obter. Por último, a materia préstase a desenvolver nos alumnos e nas alumnas, tanto en traballos colaborativos como en tarefas individuais, a competencia dixital, que lles permita acceder e seleccionar información, procesala e plasmar as súas creacións en produtos cunha innegable capacidade para a comunicación.

Apúntase, tamén, a oportunidade que brinda a materia para pór en práctica metodoloxías didácticas activas e contextualizadas que faciliten a participación do alumnado en traballos cooperativos, a realización de tarefas, a aprendizaxe baseada en problemas, o estudo de casos, o traballo por retos, etc., metodoloxías todas elas que lle confiren ao alumnado o papel de axente activo da súa propia formación.

Poucas materias afondan no tratamento dos elementos transversais do currículo como a de Valores Éticos, tendo algún deses elementos, como a educación cívica e constitucional, como parte nuclear, e necesitando o concurso dos outros, como a comprensión de lectura, a corrección na expresión oral e escrita, o uso de ferramentas para a comunicación audiovisual e outros elementos de TIC, ou a aposta polo emprendemento como antítese do estancamento e a pasividade. Pero, ademais, na materia abórdanse temas como o desenvolvemento sustentable, o abuso e o maltrato de persoas con discapacidade, ou o fomento da igualdade de oportunidades, porque nestes e en outros é a reflexión ética a quen ten que orientar a nosa conduta.

O currículo da materia está estruturado en seis bloques temáticos con enfoques, perspectivas e niveis de fondura diferente. Son os seguintes: "A dignidade da persoa", "A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais", "A reflexión ética", "A xustiza e a política", "Os valores éticos, o dereito, a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH) e outros tratados internacionais sobre dereitos humanos" e, por último, "Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía". As diferenzas entre bloques e o ter en conta os diversos momentos do desenvolvemento cognitivo do alumnado nesta etapa foron os motivos determinantes de que, no currículo do primeiro ciclo, os alumnos e as alumnas de primeiro de ESO traballen o referido á personalidade e á súa constitución, a ineludibilidade dos problemas morais e a introdución á reflexión ética e política. En segundo de ESO abórdanse as achegas que, no campo da reflexión moral, fixeron os/as grandes pensadores/as e filósofos/as da historia, así como as conexións necesarias entre o campo da ética, o do dereito e o da política; conexións nas que o concepto de xustiza ocupa un papel central. En terceiro de ESO os temas atinxen á configuración da vida social e política, pondo como criterio ético básico dunha sociedade xusta o respecto á DUDH e os valores que a conforman, e vendo que tanto a Constitución Española como o Estatuto de Autonomía de Galicia se axustan a este criterio e o enriquecen. No cuarto curso da etapa retómanse xa, pero desde un nivel de afondamento superior, todos os temas que foron xurdindo nos cursos previos, tendo como horizonte que o alumnado, ao final da etapa, estea xa capacitado para levar a cabo o proxecto máis importantes de aqueles nos que se embarcarán: o dunha vida persoal e social digna e satisfactoria.

O IES “Castro de Baroncele”, é un centro de titularidade pública creado no ano 1999, que se asenta na periferia do Concello de Verín. O alumnado que estuda nel procede dos concellos limítrofes, polo que, a poboación escolar é rural, practicamente, no 100%. A porcentaxe de alumnado procedente de Verín é baixa. Recolle alumnado dos seus centros adscritos de Cualedro, Oímbra, Medeiros (Monterrei), Riós, Vilardevós, Laza e Castrelo do Val.

O nivel socio-económico-cultural das familias é medio e medio-baixo. Socialmente, os pais do alumnado traballan, preferentemente, no sector secundario. Ben é certo, que o sector primario derivado da agricultura tamén ten un peso específico. As nais, maioritariamente traballan na casa. A formación cultural dos pais e nais é básica, de forma xeral, con titulación de graduado escolar na maioría dos casos e con titulacións superiores en casos concretos. As vivendas do alumnado son, en xeral, boas xa que a maioría foron construídas o reconstruídas nos anos setenta/oitenta, é dicir, despois do período da emigración.

A esperanza demográfica é pesimista, pois as familias xoves, máis ben, residen fóra da Comarca; feito que se acentúa dun modo progresivo por razóns de traballo e “calidade de vida”.

A poboación é moi dispersa, con grandes dificultades de intercomunicación e de relación social, nun ambiente de persoas de avanzada idade. Algúns lugares teñen un alto índice de privación cultural, non teñen acceso a bibliotecas, actividades culturais, deportivas, etc. Isto, na maior parte dos casos agrávese polas deficiencias e carencias no transporte e nas comunicacións. Os pais e nais participan pouco na actividade do Instituto. Non existe ANPA, nin se observa interese por creala.

2. OBXECTIVOS CURRICULARES DA EDUCACIÓN SECUNDARIA:

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no día logo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e

na súa mellora, e respectar a diversidade linguística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas.

3. COMPETENCIAS CLAVE:

- Comunicación lingüística (CCL):

A comunicación oral e escrita son substanciais nas ciencias sociais, máis alá de funcionar como vehículo de comunicación no proceso de ensinanza aprendizaxe, foméntase o seu emprego para as variantes habilidades do discurso, en especial, a narración, a descrición, a disertación e a argumentación. Contribuíndo tamén a adquisición de vocabulario específico para que pase a formar parte da linguaxe habitual dos alumnos.

- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT):

O coñecemento e manexo de aspectos cuantitativos están presentes na medida en que a materia incorpora operacións sinxelas con magnitudes, porcentaxes e proporcións, emprego de estatísticas numéricas e gráficas. Todas estas ferramentas para a descrición e análise da realidade social amplían as posibilidades que o alumno atopa para a súa aplicación.

- Competencia dixital (CD):

A competencia dixital está normalizada no tratamento da materia, tanto para a realización de actividades por parte dos alumnos que dispoñen dos recursos necesarios para informarse, traballar e indagar a través das novas tecnoloxías, como para a exposición dos contidos mediante o encerado dixital e o acceso a Internet. A contribución da materia pasa tamén por dotar os alumnos dos criterios necesarios para discriminar as fontes de procedencia da información a través de Internet cotexando a súa valía.

- Aprender a aprender (CAA):

A competencia de aprender a aprender resulta esencial nesta etapa da Educación Secundaria. Do seu dominio depende parte do éxito académico do alumnado. Dende a materia ofrécese a posibilidade de

acadar múltiples ferramentas de traballo de académico como tamén estratexias para organizarse, pensar, memorizar, recuperar información a través de esquemas, resumos ou mapas conceptuais. A recollida de información, o seu emprego e a súa clasificación fomentan a capacidade de análise eficaz e autónoma.

- Competencias sociais e cívicas (CSC):

A comprensión da realidade social e a integración nunha sociedade democrática son contribucións primordiais para as ciencias sociais ata o punto de afirmar que todo o currículo é un tratamento de esta competencia. A comprensión da realidade social actual e histórica é o obxectivo propio do aprendizaxe. Máis efectivo, se este se fai cunha perspectiva do coñecemento sobre a evolución e organización das sociedades, dos seus logros e os seus problemas. Contribuíndo a entender os rasgos da sociedade actual, plural, e fomentando valores que faciliten a convivencia.

- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE):

O alumnado debe practicar o proceso de toma de decisión e resolución de dificultades, acadando responsabilidade nos seus actos cotiáns no entorno familiar e escolar. Para iso foméntase a súa capacidade para lidar ante a responsabilidade en traballos individuais e colectivos, superando as dificultades e incorporando solucións innovadoras ante os diferentes retos.

- Conciencia e expresións culturais (CCEC):

A achega a esta competencia faise a través do coñecemento, a comprensión e a valoración crítica de diferentes manifestacións culturais e artísticas. Empregándoas como fonte de disfrute e considerándoas como parte do patrimonio de todos os pobos. Esta contribución facilitarase incorporando destrezas de observación e análise para os alumnos que permitan aumentar a súa apreciación e sensibilización ante o patrimonio cultural.

4. METODOLOXIA:

Subliñar que nesta materia propoñemos un número maior de recursos para traballar a materia xa que consideramos que ofrecen posibilidades pedagóxicas axeitadas, que implican unha maior participación do alumnado e facilitan o traballo en grupo ou por parellas. Ademáis, a procura de información permite un desenvolvemento máis dinámico da clase.

Dito isto, os principios na intervención educativa serán:

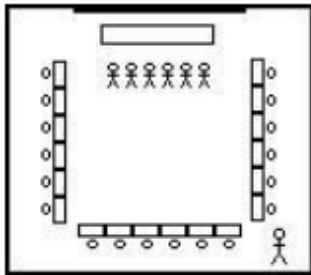
- Fomentar a comprensión dos contidos cos que traballamos fronte á aprendizaxe memorística. O alumnado debe comprender o que fai e non aplicar procedementos mecánicos, valorarase o pensamento autónomo e a capacidade de reacción ante problemas de distinta natureza.
- Propoñer actividades para por en práctica os novos coñecementos. Preténdese que o alumnado comprenda a importancia dos coñecementos adquiridos e observe o que é capaz de resolver cos novos conceptos.
- Promover a reflexión sobre o realizado. Búscase que o alumno sexa capaz de analizar os seus progresos dun modo obxectivo e descubra as súas principais dificultades. Situar a cidadanía na súa perspectiva interdisciplinaria. Intentarase que o alumnado coñeza as aplicacións e relación da mesma con outras áreas de coñecemento e súa importancia.
- Presentar actividades que permitan diversos niveis de execución. Formúlansen exercicios adecuados ao nivel e capacidades de todo o alumnado, sen afastarse do currículo oficial e ofrecendo a posibilidade ao alumnado da selección das mais axeitadas.
- Fomentar a aprendizaxe cooperativa. Intentarase facer grupos nos que mesturar alumnado con diferentes capacidades.
- Formular distintas tipoloxías de tarefas. Cuestións, textos, traballos en grupo, actividades na aula de informática.

Seguindo estes principios, a dinámica da clase, en xeral, será:

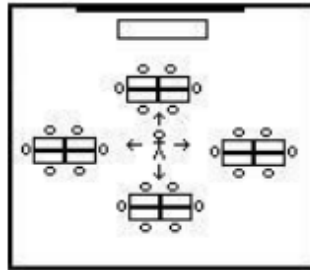
- Unha primeira parte expositiva: Lembrando os conceptos fundamentais traballados na clase anterior.
- Unha segunda parte interrogativo-demostrativa: Facendo preguntas abertas ao grupo e nalgúns casos a alumnos individualmente, para propiciar que os alumnos comprendan por si mesmos os contidos a desenvolver. (Comprobación de coñecementos previos e motivación, usando diversos recursos).
- Unha terceira parte de realización de actividades: Propostas polo profesor para practicar e consolidar os contidos, textos, mapas, imaxes, gráficas, faranse individual ou grupo pequeno, (desenvolvemento e aprendizaxe cooperativo).
- Unha cuarta parte resumo: Realizado polo profesor coa colaboración do alumnado, para organizar novos conceptos e procedementos. (Consolidación).

Ademais traballarase con grupos máis grandes de (4-6 alumnos) para realizar actividades propostas polo docente.

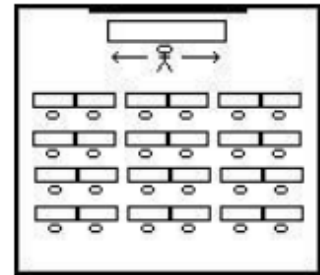
A estrutura física da clase,organizarase según o traballo a desenvolver do seguinte modo:

Exposición de traballos

Traballo en grupo

Traballo cotián

Actividades: Deberan estar secuenciadas en función da súa complexidade. Elabóranse de diferentes tipos para atender a diversidade e tendo en conta que as funcións básicas das mesmas son:

- Favorecer a adquisición dos contidos.Traballar as aprendizaxes básicas. (Actividades individuais).
- Favorecer o proceso de socialización e comunicación. (Actividades colectivas).

As actividades a desenvolver teñen que ser variadas e rexerse polos tres criterios básicos que marcan a súa elección nesta programación:

1. Captar a atención e a motivación do alumno, que sinta a necesidade de aprender e vexa a utilidade destas para a vida cotiá.
2. Aspecto lúdico para facilitar a adquisición de coñecementos.
3. Dar prioridade as destrezas/coñecementos, é mais importante que o alumno saiba buscar información e seleccionar o que é de interese a que memorice conceptos.

Tipos de actividades propostas:

7. Actividades de iniciación para toda a clase ou parte dela, coas que as lagoas detectadas nos coñecementos previos poidan ser subsanadas.

Se os coñecementos previos dalgún alumno non permite unir estas coas novas ensinanzas, proporemos a estes alumnos actividades orientadas a proporcionar os coñecementos indispensables para iniciar con garantías os novos contidos e asegurar a aprendizaxe significativa. Estas actividades tamén permiten introducir novos contidos e ollar as actitudes que teñen os

alumnos, o que facilita a posible modificación da nosa intervención educativa.

8. Actividades de consolidación e desenvolvemento, permiten que o alumno automatice os procedementos expostos. De non facelo sentirase inseguro cada vez que teña que aplicar o procedemento.
9. Actividades de ampliación e profundización, tratarán de asegurar o desenvolvemento das estratexias propostas.
10. Actividades de avaliación, nas que os alumnos –incluso o profesor- mide o alcance das súas capacidades e dos obxectivos.
11. Actividades de reforzo, mediante as cales intentárase subsanar calquera tipo de déficit na consecución dos obxectivos, reflectido nas actividades anteriores. (Para alumnos cas precisen).
Actividades de síntese, que nos permiten observar si os alumnos interiorizaron os contidos traballados nas unidades e sexan capaces de relacionalos coherentemente.

5. TEMPORALIZACIÓN:

UNIDADES DA PRIMEIRA AVALIACIÓN:

1. Valores para un mundo globalizado
2. A importancia da ética

UNIDADES DA SEGUNDA AVALIACIÓN:

3. A democracia como forma de vida
4. Sociedade e xustiza. Os dereitos humanos

UNIDADES DA TERCEIRA AVALIACIÓN:

5. O dereito a paz
6. Ética, ciencia e técnica

6. AVALIACIÓN: PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN:

- Observación directa do traballo diario.
- Análise e valoración de tarefas especialmente creadas para a avaliación.
- Valoración cuantitativa do avance individual (cualificacións).
- Valoración cualitativa do avance individual (anotacións e puntualizacións).
- Valoración cuantitativa do avance colectivo.
- Valoración cualitativa do avance colectivo.
- Outros.

INSTRUMENTOS PARA A AVALIACIÓN:

- Elemento de diagnóstico: rúbrica da unidade.
- Avaliación de contidos, probas correspondentes á unidade.
- Avaliación por competencias, probas correspondentes á unidade.
- Probas de avaliación externa.
- Outros documentos gráficos ou textuais.
- Debates e intervencións.
- Proxectos persoais ou de grupo. Representacións e dramatizacións.
- Elaboracións multimedia.
- Outros

SISTEMA DE CUALIFICACIÓN:

- Traballo final de avaliación: 50%
- Traballos e actividades aos que serán asignadas unhas porcentaxes da cualificación en función dos estándares de aprendizaxe avaliados e do tempo estimado de elaboración: 30%
- Traballo e actitude participativa na aula: 20%

Establécense como mínimos os seguintes estándares: VEB4.1.1 VEB4.1.2 VEB4.3.1 VEB4.4.1 VEB4.5.2 VEB4.6.1 VEB4.7.2 VEB5.1.1 VEB5.3.1 VEB5.5.1 VEB6.1.1 VEB6.1.3.

7. PROXECTO LECTOR:

Aparte das lecturas comentadas na aula da Constitución o Estatuto de Autonomía e dos DUDH, escolleremos escolmas de textos da actualidade referidos os aspectos traballados en cada momento. Recomendaremos aos nosos alumnos a lectura de MAUS, Art Spiegelman (Comic) ou O diario de Ana Farnk, Ana Frank.

8. RECURSOS E MATERIAIS DIDÁCTICOS e TIC:

Utilizaranse os recursos didácticos propios do Departamento.

Respecto ao libro de texto, optarase por a editorial Vicens-Vives.

Alumnos:

Materiais curriculares: Será principal material de uso por parte dos alumnos.

Ordenador: Os alumnos o utilizarán en actividades propostas polo profesor, para facilitar a comprensión dalgúns contidos.

Material recompilado e aportado polo profesor que pode ser considerado material complementario. (Mapas conceptuais).

Cadernos , bolígrafos.

Profesor:

Materiais : aparatos reprodutores de DVD, proxectores de diapositivas e transparencias.

Imaxes en soporte impreso.

Dicionarios e libros de consulta.

Encerado.

Recursos: audiovisuais, filmes e gravacións sonoras. Documentais.

Mapas murais. Prensa.

E o uso das TIC as novas tecnoloxías da información e a comunicación, que constitúen novos soportes e canles tendo claro que son medios non fins, facilitan a aprendizaxe e o desenvolvemento de distintas formas, estilos e ritmos. Facilitan a vez a aprendizaxe cooperativa. A rede pode ser unha ferramenta poderosa se a utilizamos cuns obxectivos claros para evitar a dispersión e as perdas de tempo. E as debemos utilizar como ferramentas no proceso ensino-aprendizaxe. Inclúense polo tanto nestas o taboleiro dixital, os blogs, o podcast, CD-ROM e a web e os wikis.

9. ATENCIÓN A DIVERSIDADE:

Un dos obxectivos principais dun ensino de calidade é ofrecer un achegamento á propia realidade dos alumnos, tanto no seu contorno coma ás súas propias aspiracións, capacidades e intereses. Isto é particularmente relevante na área de Valores, moi marcada polas distintas personalidades dos propios alumnos e pola diferente percepción do medio social que teñen os alumnos dunhas e outras zonas e duns e outros contornos socioeconómicos, culturais, etc.

Ademais os alumnos non teñen un nivel de coñecementos homoxéneo. Nuns casos hai diferenzas moi marcadas na súa competencia lingüística, o que provoca grandes desniveis á hora de entender os conceptos, a maioría de grande abstracción, específicos da materia. Por todo isto, a programación debe ter en conta que non todos os alumnos adquiren ao mesmo tempo e coa mesma intensidade os contidos tratados. Por iso, debe estar deseñada de modo que asegure un nivel mínimo para todos os alumnos ao final da etapa, permitindo á vez que os alumnos máis

avantaxados poidan ampliar os seus coñecementos máis aló dese mínimo común.

Estes obxectivos lógranse mediante a formulación das unidades en dous niveis. Nun primeiro nivel formularanse as ideas xerais e básicas sobre o tema en cuestión, para pasar, nun segundo nivel de afondamento, ó estudio de contidos máis amplos e desenvoltos.

O primeiro nivel debería ser asimilado por tódolos alumnos, en tanto que os contidos do segundo nivel poden ser traballados máis ou menos profundamente segundo as capacidades de cada alumno. En moitos casos será interesante propoñerlles ós alumnos que así o requiran actividades propias de investigación sobre temas que sexan do seu interese e da súa capacidade específicos.

10. ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES E COMPLEMENTARIAS:

Os alumnos participaran en todas aquelas actividades, sexan conferencias, debates ou actos que impliquen ou desenvolvan aspectos fundamentais relacionados coa materia.

11. PLAN DE COVIVENCIA:

Afondarase naqueles aspectos que dende o currículo da materia poden mellorar o bo funcionamento do plan de convivencia do centro na procura de subsanar aquilo no que temos mais dificultades en corrixir.

12. BLOQUES:

obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Valores éticos. 4º de ESO				Competencias clave
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	
		Bloque 1. A dignidade da persoa		
<ul style="list-style-type: none"> ■ a ■ b ■ c ■ d ■ h 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B1.1. A dignidade do ser humano como valor básico no que se asenta a DUDH. ■ B1.2. Atributos esenciais do ser humano na DUDH: razón, conciencia e liberdade. ■ B1.3. Léxico do bloque: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B1.1. Interpretar e valorar a importancia da dignidade da persoa como o valor do que parte e no que se fundamenta a DUDH, subliñando os atributos inherentes á natureza humana e os dereitos inalienables e universais que derivan dela, como o punto de partida sobre o que deben xirar os valores éticos nas relacións humanas a nivel persoal, social, estatal e universal. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ VEB1.1.1. Identifica a orixe dos dereitos inalienables e universais que establece a DUDH na dignidade do ser humano en tanto que persoa e os atributos inherentes á súa natureza. ■ VEB1.1.2. Identifica na DUDH os atributos esenciais do ser humano: razón, conciencia e liberdade. ■ VEB1.1.3. Relaciona adecuadamente os termos e as expresións seguintes, que se utilizan na DUDH: dignidade da persoa, fraternidade, liberdade humana, trato digno, xuízo xusto, trato inhumano ou degradante, detención arbitraria, presunción de inocencia, discriminación, violación de dereitos, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CSC ■ CCL ■ CAA
		Bloque 2. A comprensión, o respecto e a igualdade nas relacións interpersoais		
<ul style="list-style-type: none"> ■ a ■ b ■ c ■ d ■ e ■ g ■ h 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B2.1. Dereitos e liberdades dos individuos establecidos na DUDH que o Estado debe respectar. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B2.1. Explicar, baseándose na DUDH, os principios que deben rexer as relacións entre a cidadanía e o Estado, co fin de favorecer o seu cumprimento na sociedade en que viven. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ VEB2.1.1. Comenta, segundo o establecido pola DUDH nos artigos do 12 ao 17, os dereitos do individuo que o Estado debe respectar e fomentar, nas relacións existentes entre ambos. ■ VEB2.1.2. Explica os límites do Estado que establece a DUDH nos artigos do 18 ao 21, ao determinar as liberdades dos cidadáns e das cidadás que este debe protexer e respectar. ■ VEB2.1.3. Elabora unha presentación con soporte informático e audiovisual que ilustre os contidos máis sobresalientes tratados no tema, e expón as súas conclusións de xeito argumentado. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CCL ■ CCL ■ CCL ■ CD ■ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ■ a ■ c 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B2.2. Fenómeno da socialización global. ■ B2.3. Perigos da socialización global á marxe dos 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B2.2. Explicar en que consiste a socialización global e a súa relación cos medios de comunicación masiva, valorando os seus efectos na vida e no 	<ul style="list-style-type: none"> ■ VEB2.2.1. Describe e avalla o proceso de socialización global, mediante o que se produce a interiorización de valores, normas, costumes, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCEC ■ CCL

Valores éticos. 4º de ESO		Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
<p>Objetivos</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ g ▪ h 	<p>Contidos</p> <p>valores éticos universais.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Medios de comunicación de masas e socialización global. Conflito entre liberdade de expresión outros dereitos. 	<p>Criterios de avaliación</p> <p>desenvolvemento moral das persoas e da sociedade, e reflexionar acerca do papel que deben ter a ética e o Estado en relación con este tema.</p>	<p>Estándares de aprendizaxe</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB2.2.2. Sinala os perigos que encerra o fenómeno da socialización global se se desenvolve á marxe dos valores éticos universais, e debate acerca da necesidade de establecer límites éticos e xurídicos neste tema. ▪ VEB2.2.3. Diserta acerca do impacto que teñen os medios de comunicación masiva na vida moral das persoas e da sociedade, expresando as súas opinións con rigor intelectual. ▪ VEB2.2.4. Valora a necesidade dunha regulación ética e xurídica en relación co uso de medios de comunicación masiva, respectando o dereito á información e á liberdade de expresión que posúen os cidadáns e as cidadáns. 	<p>Competencias clave</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CSC
Bloque 3. A reflexión ética				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ f ▪ h 	<p>B3.1. Importancia e valor da reflexión ética como defensa dos DDHH.</p> <p>B3.2. Novos campos da ética aplicada: profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.</p>	<p>B3.1. Reconocer que a necesidade dunha regulación ética é fundamental no mundo actual de grandes e rápidos cambios, debido á magnitude dos perigos aos que se enfrenta o ser humano, polo que resulta necesaria a súa actualización e a ampliación aos novos campos de acción da persoa, co fin de garantir o cumprimento dos dereitos humanos.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.1.1. Xustifica racionalmente e estima a importancia da reflexión ética no século XXI, como instrumento de protección dos dereitos humanos ante o perigo que poden representar entes posuidores de grandes intereses políticos e económicos e grupos violentos, que teñen ao seu alcance armamento de grande alcance científico e tecnolóxico, capaces de pôr en grande risco os dereitos fundamentais da persoa. ▪ VEB3.1.2. Sinala algúns dos novos campos aos que se aplica a ética (profesional, bioética, ambiente, economía, empresa, ciencia e tecnoloxía, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ h 	<p>B3.3. Proxecto de vida persoal: límites e oportunidades que ofrecen as circunstancias persoais, e valores éticos que serven como guía.</p>	<p>B3.2. Comprender e apreciar a importancia que teñen para o ser humano do século XXI as circunstancias que o rodean, salientando os límites que lle imponen e as oportunidades que lle ofrecen para a elaboración do seu proxecto de vida.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB3.2.1. Describe e avalía as circunstancias que no momento actual o/a rodean, identificando as limitacións e as oportunidades que se lle formulan desde as perspectivas social, laboral, educativa, económica, familiar, afectiva, etc., co obxecto de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE

Valores éticos. 4.º de ESO		Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Objectivos	Contidos	Criterios de avaliación	
<ul style="list-style-type: none"> ■ m 		<p>conforme os valores éticos que libremente elixe e que dan sentido á súa existencia.</p>	<p>deseñar, a partir delas, o seu proxecto de vida persoal, determinando libremente os valores éticos que deben guiala/a.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ■ a ■ b ■ d ■ h ■ l 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B3.4. Éticas formais e éticas materiais. ■ B3.5. Ética kantiana: carácter formal. Autonomía da persoa como valor ético fundamental. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B3.3. Distinguir os principais valores éticos nos que se fundamentan as éticas formais, establecendo a súa relación coa ética kantiana e sinalando a importancia que este filósofo lle atribúe á autonomía da persoa como valor ético fundamental. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ VEB3.3.1. Define os elementos distintivos das éticas formais e compáraos cos relativos ás éticas materiais. ■ VEB3.3.2. Explica as características da ética kantiana (formal, universal e racional), así como a importancia da súa achega á ética universal. ■ VEB3.3.3. Aprecia, na ética kantiana, o seu fundamento na autonomía da persoa como valor ético esencial e a súa manifestación no imperativo categórico e as súas formulacións.
<ul style="list-style-type: none"> ■ b ■ c ■ d ■ e ■ g ■ h 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B3.6. Ética do discurso, de Apel e Habermas, como ética formal. Relación coa ética de Kant. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B3.4. Identificar a ética do discurso, de Habermas e de Apel como unha ética formal, que salienta o valor do diálogo e o consenso na comunidade, como procedemento para atopar normas éticas xustas. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ VEB3.4.1. Identifica a ética do discurso como unha ética formal e describe en que consiste o imperativo categórico que formula, sinalando as similitudes e as diferenzas que posúe co imperativo da ética de Kant. ■ VEB3.4.2. Utiliza a súa iniciativa persoal e emprendedora para elaborar unha presentación con soporte informático acerca das éticas formais, expresando e elaborando conclusións fundamentadas.
		Bloque 4. A xustiza e a política	
<ul style="list-style-type: none"> ■ a ■ c ■ d ■ h ■ l 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B4.1. Democracia e xustiza. ■ B4.2. Deberes cívicos como cumprimento de valores éticos e como defensa e difusión dos dereitos humanos. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B4.1. Concibir a democracia non só como unha forma de goberno, senón como un estilo de vida cidadá, consciente do seu deber como elemento activo da vida política, colaborando na defensa e na difusión dos dereitos humanos tanto na súa vida persoal como na social. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ VEB4.1.1. Comprende a importancia que ten para a democracia e a xustiza, que os cidadáns e as cidadás coñezan e cumpran os seus deberes (defensa dos valores éticos e cívicos, cotado e conservación de todos os bens e servizos públicos, participación na elección de representantes políticos/as, respecto e tolerancia á pluralidade de ideas e de crenzas, acatamento das leis e das

Obxectivos	Contidos	Valores éticos. 4º de ESO Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ d ▪ h ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Perigos dunha globalización sen valores éticos. ▪ B4.4. Promoción dos DDHH por parte dos Estados: fomento e ensino dos valores éticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Reflexionar acerca do deber da cidadanía e dos Estados de promover o ensino e a difusión dos valores éticos como instrumentos indispensables para a defensa da dignidade e os dereitos humanos, ante o perigo que o fenómeno da globalización pode representar para a destrución do planeta e a deshumanización da persoa. 	<p>sentenzas dos tribunais de xustiza, pagamento dos impostos establecidos, etc.).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB4.2.1. Diserta e elabora conclusións, en grupo, acerca das terribles consecuencias que pode ter para o ser humano o fenómeno da globalización, se non se establece unha regulación ética e política (egoísmo, desigualdade, interdependencia, internacionalización dos conflitos armados, imposición de modelos culturais determinados por intereses económicos que promoven o consumismo e a perda de liberdade humana, etc.). ▪ VEB4.2.2. Comenta o deber ético e político que teñen todos os estados, ante os riscos da globalización, de tomar medidas de protección dos dereitos humanos, nomeadamente a obriga de fomentar o ensino dos valores éticos e a súa vivencia, e a necesidade de respectalos en todo o mundo (deber de contribuir na construción dunha sociedade xusta e solidaria, fomentando a tolerancia, o respecto aos dereitos das demais persoas: honestidade, lealdade, pacifismo, prudencia, e mutua comprensión mediante o diálogo, a defensa e protección da natureza, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ g ▪ h 	<p>Bloque 5. Os valores éticos, o Dereito e a Declaración Universal dos Dereitos Humanos (DUDH)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Dereito e leis: finalidade, características e xustificación ética. ▪ B5.2. Conflitos entre principios éticos individuais e principios normativos sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Apreciar a necesidade das leis xurídicas no Estado, para garantir o respecto aos dereitos humanos, e disertar acerca dalgúns dilemas morais nos que existe un conflito entre os deberes éticos, relativos á conciencia da persoa, e os deberes cívicos que lle impoñen as leis xurídicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.1.1. Explica a finalidade e as características das leis xurídicas dentro do Estado e a súa xustificación ética, como fundamento da súa lexitimidade e da súa obediencia. ▪ VEB5.1.2. Debate acerca da solución de problemas nos que hai un conflito entre os valores e principios éticos do individuo e os da orde civil, formulando solucións razoadas, en casos como os de desobediencia civil e obxección de conciencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCL ▪ CSIEE

Valores éticos. 4º de ESO			
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Teoría da xustiza de Rawls: posición orixinal e veo de ignorancia; criterio de imparcialidade; función dos dous principios de xustiza. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Disertar acerca da teoría de Rawls baseada na xustiza como equidade e como fundamento ético do dereito, e emitir un xuízo crítico acerca dela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.2.1. Procura información en internet co fin de definir os principais conceptos utilizados na teoría de Rawls e establece unha relación entre eles (posición orixinal e veo de ignorancia, criterio de imparcialidade e función dos dous principios de xustiza que propón). ▪ VEB5.2.2. Realiza un xuízo crítico acerca da teoría de Rawls e explica a súa conclusión argumentada acerca dela.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Os DDHH como ideais irrenunciabes. ▪ B5.5. Deficiencias na aplicación dos DDHH referidos ao económico e ao social. ▪ B5.6. Organizacións que traballan pola defensa dos DDHH. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Valorar a DUDH como conxunto de ideais irrenunciabes, tendo presentes os problemas e as deficiencias na súa aplicación, especialmente no relativo ao ámbito económico e social, indicando a importancia das institucións e os/as voluntarios/as que traballan pola defensa dos dereitos humanos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.3.1. Xustifica racionalmente a importancia dos dereitos humanos como ideais para alcanzar polas sociedades e os Estados, e reconece os retos que aínda teñen que superar. ▪ VEB5.3.2. Sinala algunha das deficiencias no exercicio dos dereitos económicos e sociais (pobreza, e falta de acceso á educación, á saúde, ao emprego, á vivenda, etc.).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Dereito á seguridade e a paz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Entender a seguridade e a paz como un dereito reconecido na DUDH (no seu artigo 3) e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.3.3. Aprende a elaboración dunha presentación, con soporte informático e audiovisual, acerca dalgunhas institucións e voluntarios/as que, en todo o mundo, traballan pola defensa e respecto dos dereitos humanos: Organización das Nacións Unidas (ONU) e os seus organismos, como FAO, Organismo Internacional de Enerxía Atómica (OIEA), Organización Mundial da Saúde (OMS), Organización das Nacións Unidas para a Educación, a Ciencia e a Cultura (UNESCO), etc., organizacións non gubernamentais como Greenpeace, UNICEF, Cruz Vermella, Media Lúa Vermella, etc., así como o Tribunal Internacional de Xustiza, o Tribunal de Xustiza da Unión Europea, etc. ▪ VEB5.4.1. Diserta, en pequenos grupos, acerca da seguridade e a paz como un dereito fundamental

Valores éticos. 4º de ESO		Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Objetivos <ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ g ▪ h 	Contidos <ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.8. Compromiso coa paz e a solidariedade coas vítimas da violencia. ▪ B5.9. Ameazas á paz. 	Criterios de avaliación <p>como un compromiso dos españois e das españolas a nivel nacional e internacional (preámbulo da Constitución española), identificando e avaliando o perigo das novas ameazas que xurdiron nos últimos tempos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.4.2. Toma conciencia do compromiso dos españois e das españolas coa paz, como unha aspiración colectiva e internacional recoñecida na Constitución española, e rexeita a violación dos dereitos humanos, amosando solidariedade coas vítimas da violencia. ▪ VEB5.4.3. Emprime a elaboración dunha presentación, con soporte audiovisual, sobre algunhas das novas ameazas para a paz e a seguridade no mundo actual (terrorismo, desastres ambientais, catástrofes naturais, mafias internacionais, pandemias, ataques cibeméticos, tráfico de armas de destrución masiva, de persoas e de órganos, etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.10. As Forzas Armadas na Constitución española. ▪ B5.11. Misións das Forzas Armadas. ▪ B5.12. Conflicto armado: importancia das organizacións internacionais na súa prevención e na súa solución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Coñecer a misión atribuída na Constitución española ás Forzas Armadas e a súa relación cos compromisos que España ten cos organismos internacionais a favor da seguridade e a paz, reflexionando acerca da importancia do dereito internacional para regular e limitar o uso e as aplicacións da forza e do poder. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ VEB5.5.1. Coñece, analiza e asume como cidadán ou cidadá os compromisos internacionais realizados por España en defensa da paz e a protección dos dereitos humanos, como membro de organismos internacionais (ONU, OTAN, UE, etc.). ▪ VEB5.5.2. Explica a importancia da misión das forzas armadas (artigo 15 da lei de defensa nacional) en materia de defensa e seguridade nacional, de dereitos humanos e de promoción da paz, e a súa contribución en situacións de emerxencia e axuda humanitaria, tanto nacionais como internacionais. ▪ VEB5.5.3. Analiza as consecuencias dos conflitos armados a nivel internacional, apreciando a importancia das organizacións internacionais que promoven e vivían o cumprimento dun dereito

Valores éticos. 4º de ESO		Estándares de aprendizaxe		Competencias clave
Contidos	Criterios de avaliación	internacional fundamentado na DUDH.		
	Bloque 6. Os valores éticos e a súa relación coa ciencia e a tecnoloxía.			
<ul style="list-style-type: none"> ■ a ■ b ■ e ■ f ■ h ■ m 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B6.1. Validez ética dos proxectos científicos e tecnolóxicos. ■ B6.1. Identificar criterios que permitan avaliar, de xeito crítico e reflexivo, os proxectos científicos e tecnolóxicos, co fin de valorar a súa idoneidade en relación co respecto aos dereitos e valores éticos da humanidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ VEB6.1.1. Utiliza información de forma selectiva para atopar algúns criterios que cumpran en conta para estimar a viabilidade de proxectos científicos e tecnolóxicos, considerando a idoneidade ética dos obxectivos que pretenden e a avaliación dos riscos e as consecuencias persoais, sociais e ambientais que a súa aplicación poida ter. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CAA ■ CMCCT ■ CSC ■ CSIEE 	
<ul style="list-style-type: none"> ■ a ■ d ■ f ■ g ■ h 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B6.2. Códigos deontolóxicos dos axentes sociais. ■ B6.2. Estimar a necesidade de facer cumprir unha ética deontolóxica a científicos/as, tecnólogos/as e outros/as profesionais. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ VEB6.2.1. Comprende e explica a necesidade de apoiar a creación e o uso de métodos de control, e a aplicación dunha ética deontolóxica para científicos/as e tecnólogos/as e, en xeral, para todas as profesións, fomentando a aplicación dos valores éticos no mundo laboral, financeiro e empresarial. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CMCCT ■ CSC ■ CSIEE 	